

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalipsykologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Kallionpää, Marika Irene			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Arvojen, empatian ja syyllisyydentunnon yhteydet moraaliarviointien kehitysvaiheisiin 13-15-vuotiailla tytöillä ja pojilla			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipsykologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-04-14	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 61, liitteitä 6 kpl
Tiivistelmä-Referat-Abstract <p>Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää arvojen, empatian ja syyllisyydentunnon yhteyksiä moraaliarviointien kehitysvaiheisiin 13-15 vuotiailla tytöillä ja pojilla.</p> <p>Tarkastelun kohteena ovat myös mahdolliset sukupuolten väliset erot mainituissa yhteyksissä. Muuttujien välisiä yhteyksiä etsin tilastollisten menetelmien avulla.</p> <p>Tutkimukseni eroaa aikaisemmista tutkimuksista siten, että olen yhdistänyt useampia mittareita kuin niissä. Käyttämäni kyselylomakkeet koostuvat Kohlbergin dilemmoista, Mehrabianin ja Epsteinin empatiamittarista, syyllisyydentuntoa mittaavista tarinanjatkotehtävistä, joista toinen mittaa prososiaalista ja toinen normiinliittyvää syyllisyydentuntoa, ja Schwartzin arvokartoituksesta. Näin ollen myös arvojen ja empatian sekä empatian ja syyllisyydentunnon välisten yhteyksien tutkiminen on mahdollista. Tavoitteenani on myös kerätä lisätietoa poikien osalta, koska heillä kyseisiä yhteyksiä, erityisesti empatian ja moraaliarviointien kehitysvaiheiden välistä yhteyttä, on tutkittu vähemmän kuin tytöillä. Kyseisiä yhteyksiä on yleensäkin tutkittu vähemmän yläasteikäisillä nuorilla kuin nuoremmilla ja vanhemmilla ikäluokilla.</p> <p>Tuloksissa toistuvat jotkin aikaisemmissa tutkimuksissa havaitut yhteydet. Moraaliarviointien kehitysvaiheiden ja universalismin arvotyyppin välillä on positiivinen yhteys kummallakin sukupuolella. Tytöillä on negatiivinen yhteys moraaliarviointien kehitysvaiheiden ja yhdenmukaisuuden arvotyyppin välillä. Pojilla on positiivinen yhteys empatian ja hyväntahtoisuuden arvotyyppin ja negatiivinen yhteys empatian sekä vallan ja suoriutumisen arvotyyppien välillä. Syyllisyydentunton on hypoteesien mukaisesti tytöillä voimakkaampaa kuin pojilla. Empatia korreloi positiivisesti moraaliarviointien kehitysvaiheiden kanssa kummallakin sukupuolella ja tytöillä kyseinen korrelaatio on voimakkaampi. Kuten edeltä käy ilmi, aikaisempien tutkimusten tulosten toistumisessa on eroja sukupuolten välillä.</p> <p>Tuloksissa ilmenee myös mielenkiintoisia hypoteesien vastaisia ilmiöitä. Näitä ovat esimerkiksi syyllisyydentunnon ja moraaliarviointien kehitysvaiheiden välisen yhteyden puuttuminen suureksi osaksi kummaltakin sukupuolelta sekä empatian ja hedonismin arvotyyppin välinen positiivinen yhteys tytöillä. Lisäksi empatian ja syyllisyydentunnon välisen korrelaation suunta on positiivinen ainoastaan tytöillä prososiaalisen syyllisyydentunnon osalta. Nuorison, erityisesti tyttöjen, arvomaailma ja tunne-elämä näyttää jonkin verran muuttuneen. Etsin hypoteesien vastaisille ilmiöille selityksiä sekä tutkimani ikäluokan ominaisuuksista, kuten murrosiästä, että ympäristön vaikutuksista, kuten yhteiskunnasta. Tarkastelen tuloksia myös mahdollisten tulevaisuuden tutkimusnäkökulmien kannalta.</p> <p>Tärkeimmät käyttämäni lähteet ovat seuraavat: Kohlberg, L. The psychology of moral development, Schwartz, S. H. Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries ja Hoffman, M. L. Varieties of empathy-based guilt.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords moraali - arvot - nuoret empatia - syyllisyydentunne - psyykinen kehitys			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			